

Құмкешу жалпы білім беретін мектебінің 2022-2023 оқу жылындағы

жүргізілген педагог – психолог жұмысының жылдық есебі

Мақсаты: білім беру ұйымдарында білім алушылардың психологиялық денсаулығын сақтау, қолайлы әлуеттік – психологиялық жағдай жасау және білім беру үдірісіне қатысушыларға психологиялық қолдау көрсету.

Міндеттері:

- 1) білім алушылардың тұлғалық және зияткерлік дамуына ықпал ету, өзін – өзі тәрбиелеу және өзін – өзі дамыту қабілетін қалыптастыру;
- 2) білім алушыларға ақпараттық қоғамның жылдам дамуында олардың табысты әлеуметтенуіне психологиялық тұрғыдан жәрдем көрсету;
- 3) білім алушыларды психологиялық – педагогикалық зерделеу негізінде әрбір білім алушыға жеке тәсілді қамтамасыз ету;
- 4) психологиялық диагностиканы жүргізу және білім алушылардың шығармашылық әлеуетін дамыту;
- 5) психологиялық қиыншылықтар мен білім алушылардың проблемаларын шешу бойынша психологиялық түзету жұмыстарын жүзеге асыру;
- 6) білім алушылардың психикалық денсаулығын сақтау;
- 7) психологиялық проблемаларды шешуде және оқу – тәрбие жұмыстарының қолайлы әдістерін таңдауда ата – аналар мен педагогтерге консультациялық көмек көрсету;
- 8) білім беру үдерісі субъектілерінің психологиялық – педагогикалық құзыреттілігін көтеру.

Оқушының психологиялық даму процесін, оқыту ортасының арнайы шарасы мен қалыптасуына жағдай жасау мақсатында жұмыс жоспары құрылып, психологиялық алдын алу жұмыстары жүргізілді.

2022-2023 оқу жылында ең алдымен ПМПК-ның қорытындысы бойынша оқушылардың тізімін жаңарту және ПМПК-ның қорытындысы бар жаңадан келген оқушыларды қайтадан өткізіліп, ата-аналарына түсіндірме жұмыстары жасалды. Оқушылардың және дарынды оқушылар тізімін жинақтау жүргізілді.

2022-2023 оқу жылындағы ерекше қажет ететін оқушылардың тізімінде-4 оқушы бар. Оның ішінде:

- мүгедек оқушылардың саны-0
- басқа мектепке, басқа қалаға, колледжге және т. б. кеткен ПМПК қорытындысы бар балалардың тізімі-0 оқушы;
- басқа мектептен, басқа қаладан келген ПМПК қорытындысы бар балалардың тізімі- 0 оқушы;
- үйде оқитын оқушылардың тізімі-0 оқушы
- жеңіл диагнозы бар сөйлеу қабілеті бұзылған балалардың тізімі -1 оқушы
- ЗПР диагнозы бар оқушылар саны- 2 оқушы;
- нашар көретіндердің тізімі – 0 оқушы

ПМПК қорытындыларына сәйкес ПМПК қорытындысы бар оқушылармен ЗПР диагнозымен түзету сабақтарын өткізу бойынша жеке жұмыс жоспары жасалды.

Бірінші сынып оқушыларының мектепте оқуға психологиялық даярлығы мен бейімділігін анықтау.

2022 – 2023 оқу жылында оқушыларының оқу процесін бейімделуін зерттеу барысында, көптеген балаларға мектепке бейімделу қиынға соғады. Бала өзі шеше алмайтын көптеген мәселелерге кездеседі. Нәтижесінде балада мектеп невроты пайда болуы мүмкін. Мектеп невротын ерте диагностикалау, коррекциялау және профилактика жасау көкейтесті мәселе болып табылады. Бастауыш сынып оқушыларымен жүргізілген жұмыстарына тоқтала кетсем.

Оқушылардың мектептік көзқарастарын бақылау, олардың білімге ынталарын, қоршаған ортаға бейімделулерін анықтау мақсатында «Үлгі мен ереже» Венгер әдістемесі жүргізілді.

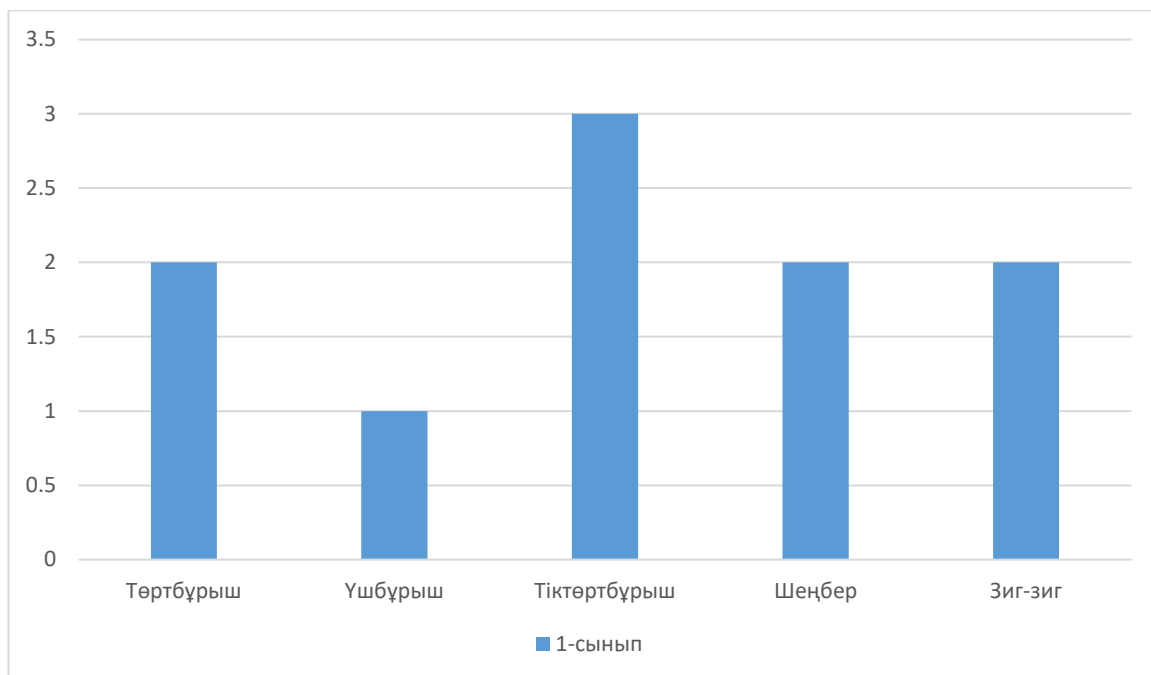
Диагностика нәтижелері бойынша:

- 1 сыныбында жоғары деңгейде- 4 оқушы, орташа деңгейде- 6 оқушы, төмен деңгейде оқушылар анықталған жоқ.

Сонымен қатар Сьюзен Деллингер мінез-құлқын анықтау мақсатында «Психогеометриялық тест» әдісі жүргізілді. Бұл әдістеме кіші буын оқушыларына арналған, жеке тұлғаны фигуралар арқылы зерттейді.

Нәтижелері бойынша анықталды:

<i>Сыныбы</i>	<i>Төртбұрыш</i>	<i>Үшбұрыш</i>	<i>Тіктөртбұрыш</i>	<i>Шеңбер</i>	<i>Зиг-зиг</i>
1	2	1	3	2	2

Сипаттама:

Төртбұрыш - ұйымдастырғыш, дәлдік бақылауға қатал, қадағалайтын, ойлаушы, нұсқаушы, бөлшектерге, ақпаратқа байқампаз, хабаршыл, жазбаша сөздікке ынталы, ұқыпты, тазалықты сүйгіш, рационалист, сақтанғыш, суық, үндемейтін, қырсық, табанды, еңбексүйгіш, маманданған эрудициясы басым, бас саясаткер, достары және таныстары шағын, еңбекқор адам.

Үшбұрыш - көшбасшы, билікке талпынғыш, тазалықты сүйгіш, жеңіске құмар, прагматизм, өз-өзіне сенімді, импульсивті, шешім қабылдағыш, сезімі күшті, батыл, энергиясы жеткілікті, қауіп-қатерге жақын, лауазымды қызметкер, шыдамсыз, саясаткер, сөзтапқыш, ортадағы қарым - қатынасы кең, жақын достары мен ортасы шағын, көшбасшы адам.

Тіктөртбұрыш — көңіл-күйі өзгермелі, өз-өзін қадағаламайды, анықталмаған, қозғыш, көп нәрсені білгенді ұнатады, батыл, өз-өзін төмен бағалайды, өз-өзіне сенімсіз, сенгіш, барлық жаңа қозғалыстарға қызығады, жылдам, көңіл-күйі жылдам өзгереді, дау-дамайдан қашады, тиянақсыз, ізденімпаз адам.

Шеңбер - қарым-қатынасты жоғары бағалайтын, өзгелерді қадағалайтын, кең пейілді, түйсігі жақсы дамыған, шыдамды, эмоционалды, сезімтал, сенгіш, тез шешім қабылдай алмайды, бас саясаткер, әңгіме айтқанды ұнатады, біреуді көндіре алады, өзгелерге көзқарасын дәлелдей алады, өткен өміріне көп көңіл бөледі, көпшіл, ынталы, достары мен таныстары көп, мейірімді адам.

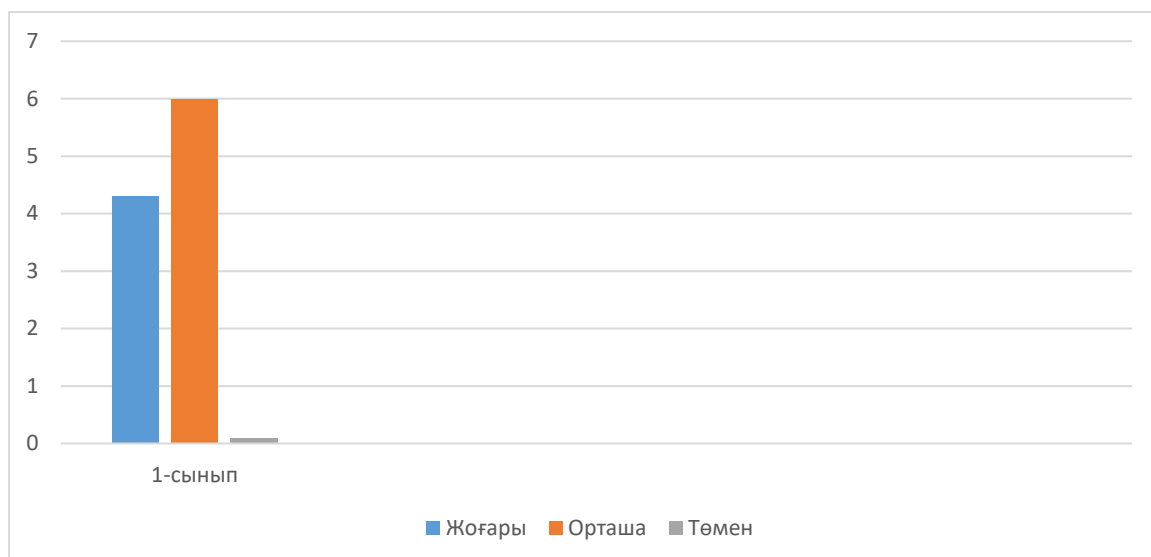
Зиг - заг - көңіл-күйі өзгеруге бейім, креативті, білімге ынталы, түйсігі жақсы дамыған, өз идеяларына ұстамды, арманшыл, болашаққа талпынысы жоғары, барлық жаңа өзгерістерге қызығушылығы жоғары, қағаз жұмыстарын ұнатпайды, адамдардың ортасында бірқалыпты, ойын-сауыққа құмар, қаржы мәселесіне немқұрайлы қарайды, шығармашыл адам.

-Оқушылардың ойлау және сөйлеу қабілеттерін анықтау мақсатында «Ойлау және сөйлеу деңгейін анықтау» проективті әдіс жүргізілді.

Зерттеу нәтижелері бойынша:

- 1 сыныбында 4 оқушы- жоғары, 6 оқушы- орташа деңгейде анықталды.

Сыныбы	Жоғары деңгей	Орташа деңгей	Төмен деңгей
1	4	6	-

Қыркүйек-қазан айларында 1 сынып оқушыларымен мектепке және орта буынға ауысқан кезде оқушылардың сынып ұжымында болуының жайлылық дәрежесін анықтау мақсатында «Менің сыныбым» әдістемесі жүргізілді.

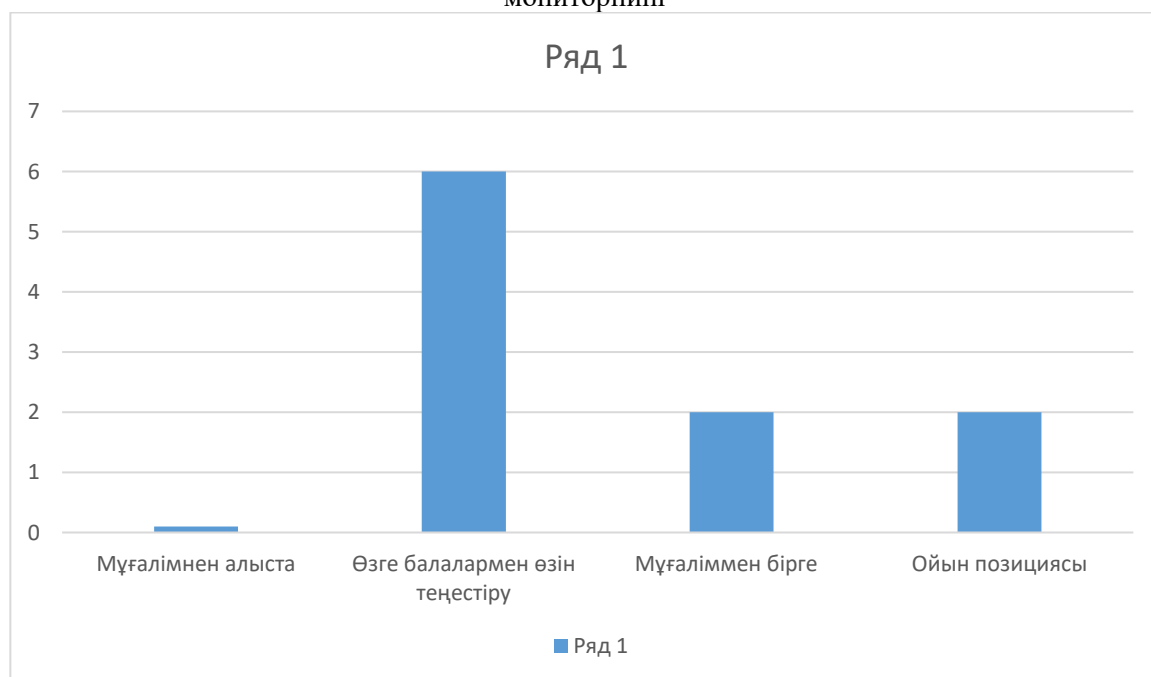
Зерттеу нәтижелері бойынша:

1 сыныбынын алынған "Менің сыныбым" әдістемесінің нәтижелері

Сыныбы	Мұғалімнен алыста	Өзге балалармен өзін теңестіру	Мұғаліммен бірге	Ойын позициясы
1	-	6	2	2

1-сынып арасында сынып ұжымына бейімделуіне қиындықтары бар оқушылар анықталған жоқ.

1 сыныбынын алынған "Менің сыныбым" әдістемесінің мониторинг

-Оқушылардың өзін-өзі бағалауын анықтау мақсатында 1 сынып оқушыларымен «Баспалдақ» әдістемесі жүргізілді.

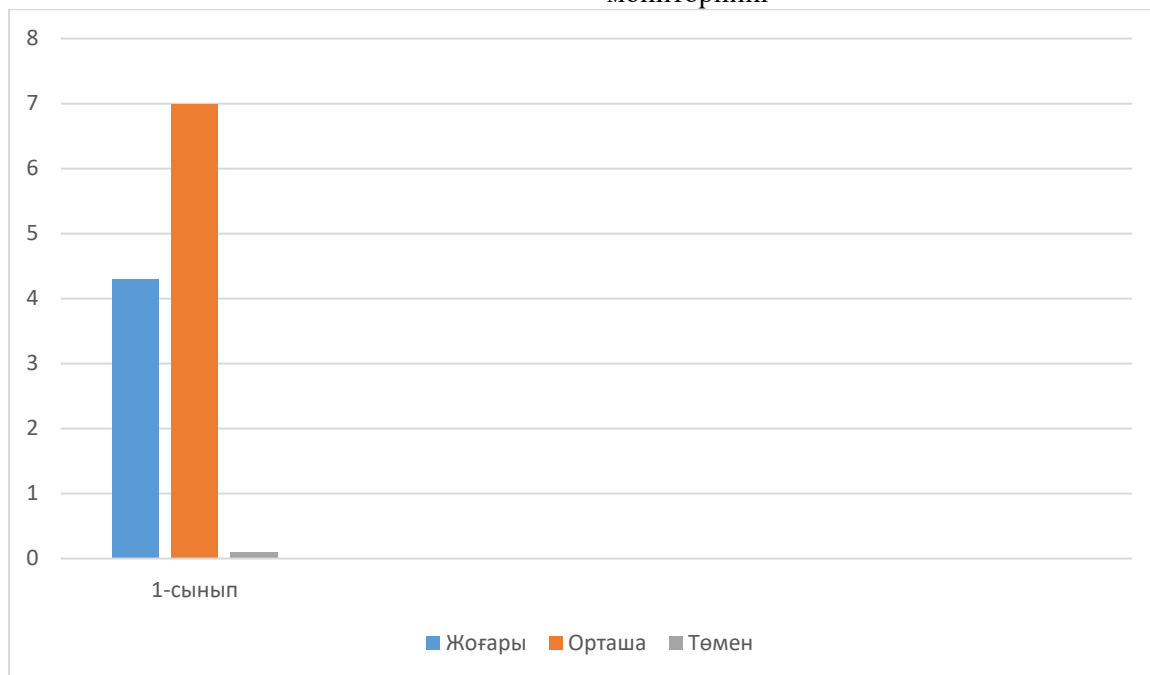
Нәтижесінде:

1 сыныбынан алынған "Баспалдақ" әдістемесінің нәтижелері

Сыныбы	жоғары	орташа	төмен
1	3	7	-

- 1 сыныбында 3 оқушы жоғары, 7 оқушы орташа деңгейде анықталды;

1 сыныбынан алынған "Баспалдақ" әдістемесінің мониторинг

-Оқушылардың болмысын, оның эмоционалдық жай-күйін, қоғамдағы орнын анықтауға көмектесу мақсатында «Ағаш» және Керен-Йерасектің тест әдістемесі жүргізілді.

Мақсаты: Баланың мектепте оқуға психологиялық дайындығы анықтауға арналған әдістеме.

Зерттеу нәтижелері бойынша:

- 1 сыныбында - 12 оқушы жоғары, 12 оқушы –орташа деңгейде анықталды;

«Жүргізілген әдістемелері бойынша сынып жетекшілерге төмендегі ұсыныстар берілді:

1.Ойын позициясын таңдаған, өзін-өзі бағалауы төмен деңгейде анықталған оқушыларды ортаға тарту, ұжымдағы қарым-қатынасты жақсарту, өзіне деген сенімділікті арттыру;

2. Мұғаліммен қарым – қатынастарын жақсарту барысында оқушыны сөйлеуге, ортаға бейімдеуге көмек беру.

3. Оқушының сынып жетекшісіне деген сенімділікті қалыптастыру үшін, баланы өзіне жақын тарту.

4.Оқушылардың сабақ оқуға деген ынтасын, қызығушылығын арттыру үшін, мотивация беретін әртүрлі әдістемелерді пайдалану.

-Орта буынға оқуға бейімделуіне психологиялық көмек көрсету, алаңдаушылықты төмендету, әлеуметтік ортаға бейімделу жұмыстарын жандандыру мақсатында 5 сынып оқушыларымен диагностикалық зерттеулер жүргізілді.

5-сыныпта оқудың басы –мектеп өміріндегі ерекше кезеңі.Осы кезде оқушыларда көптеген психологиялық өзгерістер болады,өйткені бастауыш сыныпта оқушы тек бір ғана мұғалімге, бір кабинетке, тұрақты қалыпқа үйренген. Ал енді әр оқушының алдында оқытудың бейтаныс жағдайларына, яғни оқу пәндерінің көп болуына, жаңа мұғалімдерге бейімделу міндеті тұр. Оларда мазасыздық, сенімсіздік қалыптасады, оқу үлгерімі төмендейді. Сыныптастарымен, жаңа мұғалімдермен қарым-қатынаста қиындықтар байқалады. Осындай кезеңнен сәтті өту үшін оқушылардың пәнге, білімге қызығушылығын арттыру, сыныптастарымен, мұғалімдерімен жағымды қарым-қатыныс жасау үшін психологиялық кеңес, бағыт-бағдар беріліп, біршама жұмыстар жүргізілілуде.

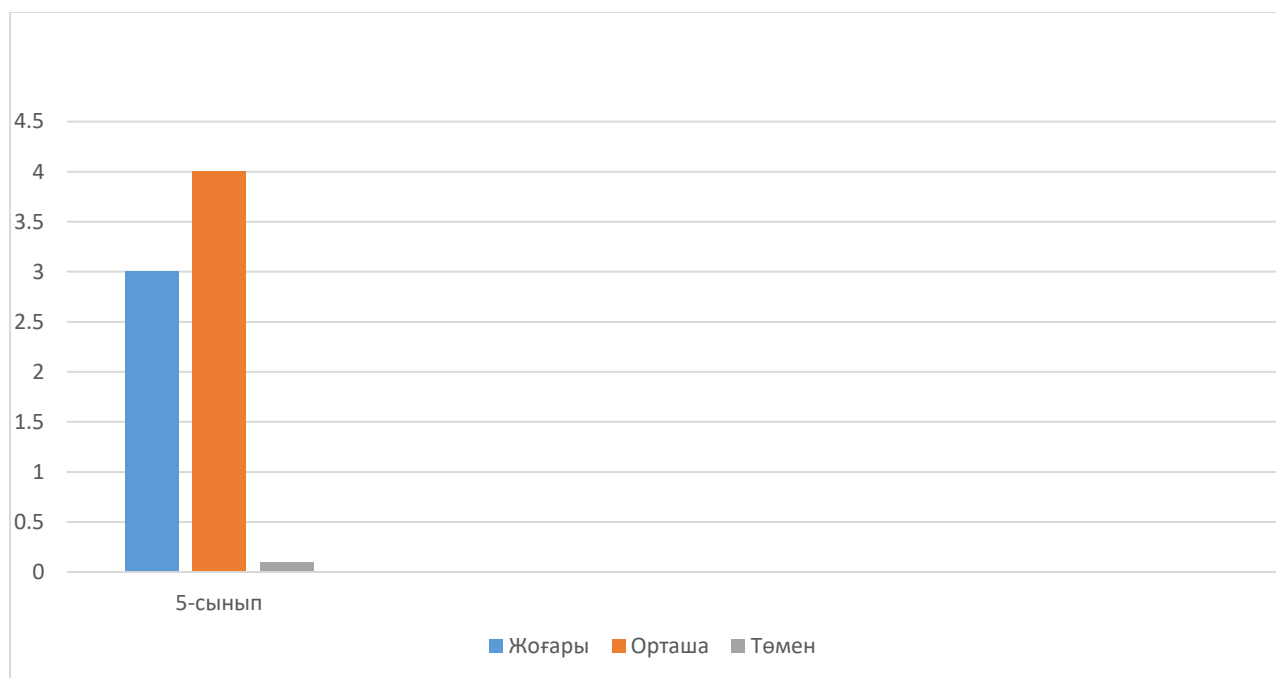
Оқушылардың оқу мотивациясын анықтау мақсатында Н.Г.Лусканова әдістемесі алынды. Жүргізілген әдістеменің қорытындысы бойынша:

- 5 сыныбында жоғары деңгейде көрсеткен- 3 оқушы, орташа деңгей көрсеткен -4 оқушы;

Н.Г.Лусканова әдістемесінің қорытындысы

<i>Сыныбы</i>	<i>Жоғары деңгей</i>	<i>Орташа деңгей</i>	<i>Төмен деңгей</i>
5	3	4	-

Н.Г.Лусканова әдістемесінің қорытынды мониторингі

- Қоғамдық құрылымының және ондағы психологиялық атмосфераның жеке құрылымдық аспектіні табу мақсатында 5 сынып оқушыларымен пәндерге арналған «Социометрия» әдістемесі жүргізілді.

Алынған әдістеменің қорытындысы бойынша:

«Социометрия» әдістемесінің қорытынды кестесі

Сыныбы	Жұлдыздар тобы	Қажеттілер тобы	Шеткері ығыстырылған тобы	Шеттетілген тобы	Оқшауланған тобы
5	4	0	0	0	0

«Жүргізілген әдістеме бойынша сынып жетекшілерге бірқатар ұсыныстар берілді.

-Оқушылардың орта буынға бейімделуін анықтау мақсатында 5 сыныптың оқушыларымен «Менің сыныбым» әдістемесі жүргізілді.

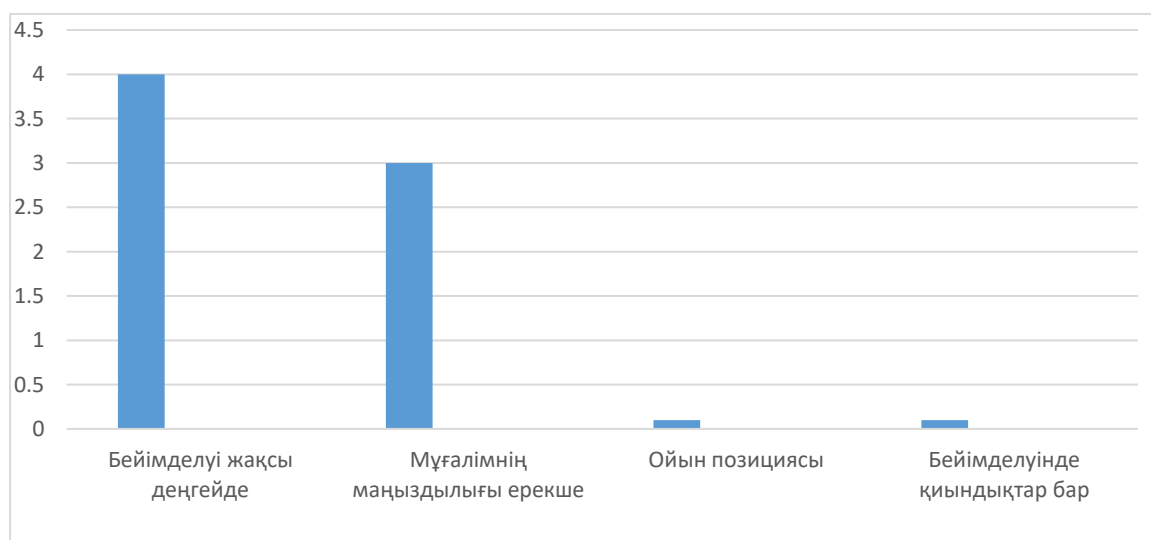
Нәтижесінде:

-5 сыныбында баланың бейімделуі жақсы деңгейде -4 оқушы, мұғалімнің маңыздылығы ерекше –3оқушы анықталды;

«Менің сыныбым» әдістемесінің қорытынды кесетесі

<i>Сыныбы</i>	<i>бейімделуі жақсы деңгейде</i>	<i>Мұғалімнің маңыздылығы ерекше</i>	<i>Ойын позициясы</i>	<i>Бейімделуінде қиындықтар бар</i>
5	4	3	-	-

«Менің сыныбым» әдістемесінің қорытынды мониторингі

-Сонымен қатар оқушылардың өзін-өзі бағалау деңгейін анықтау мақсатында 5 сыныптарының оқушыларымен «Баспалдақ» әдістемесі жүргізілді.

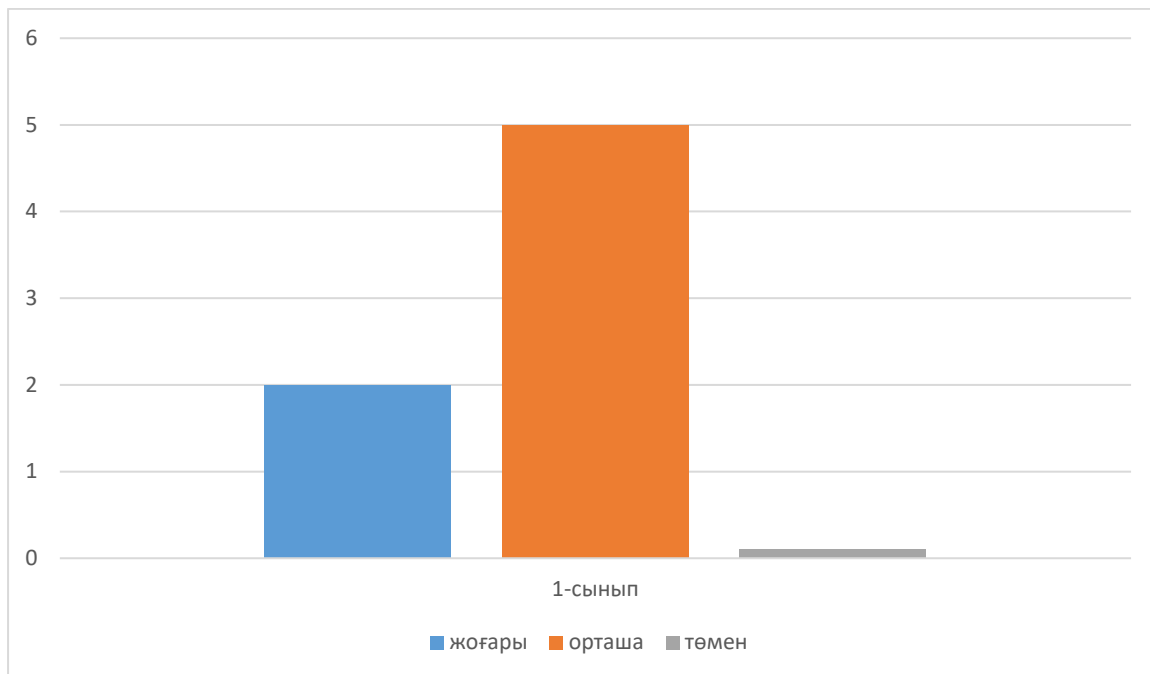
Нәтижесінде:

-5 сыныбында өзін-өзі бағалауы жоғары деңгейдегі оқушылар саны –2, орташа деңгейдегі оқушылар саны – 5, төмен деңгейдегі оқушы саны – 0;

«Баспалдақ» әдістемесінің қорытынды кестесі

<i>Сыныбы</i>	<i>Жоғары деңгей</i>	<i>Орташа деңгей</i>	<i>Төмен деңгей</i>
5	2	5	-

«Баспалдақ» әдістемесінің қорытынды мониторингі

- Тоқсан сайын (қыркүйек, желтоқсан, наурыз және мамыр айларында) педагог-психологтар оқушылардан жасырын түрде сауалнама алып отырады.

Сауалнамалар бойынша анықталған оқушылармен ары қарай тексеру жұмыстары жүргізіледі. Мониторингтік бақылау үш ай жалғастырылады. Диагностика нәтижелері бойынша психолог маманы балалармен, сынып жетекшілерімен және олардың ата-аналарымен әңгімелесу жүргізіп отырады. Одан әрі анықталған арт-терапиялық әдістерді қолдана отырып, тренингтер түрінде кешенді терапиялық түзету жұмыстары жүргізеді.

-2022 жылдың қыркүйек айында 5-11 сынып оқушыларына «Филлипстің мектепте үрейлену деңгейін саралау әдістемесі», «"Алаңдаушылық шкаласы" әдісі (Кондаш)» оқушылардың аутодеструктивті мінез-құлықты анықтау мақсатында автоматтандырылған психологиялық-педагогикалық мониторингтің жүргізілді. Барлық қатысқан оқушылар саны 53.

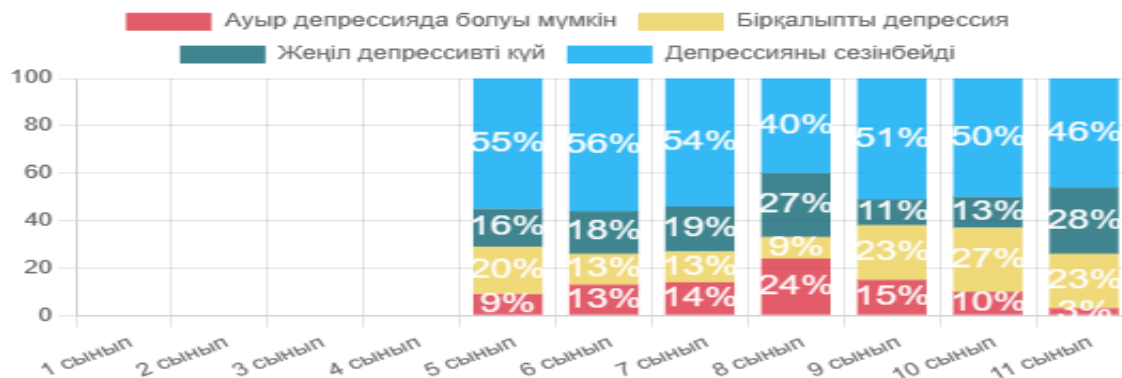
5-11 сынып оқушыларының арасында зорлық – зомбылықтың алдын алу барысында жасырын сауалнама жүргізілді. Зорлық – зомбылыққа тап болған оқушылар анықталған жоқ. Барлық сынып жетекшілерге психологиялық ұсыныстар мен кеңестер берілді.

-2022 жылдың желтоқсан айында 5-11 сынып оқушыларына «Филлипстің мектепте үрейлену деңгейін саралау әдістемесі», «"Алаңдаушылық шкаласы" әдісі (Кондаш)» оқушылардың аутодеструктивті мінез-құлықты анықтау мақсатында автоматтандырылған психологиялық-педагогикалық мониторингтің HR+ бағдарламасымен жүргізілді. Барлық қатысқан оқушылар саны-53

-5-11 сынып оқушыларының арасында зорлық – зомбылықтың алдын алу барысында жасырын сауалнама жүргізілді. Зорлық – зомбылыққа тап болған оқушылар анықталған жоқ. Барлық сынып жетекшілерге психологиялық ұсыныстар мен кеңестер берілді.

-2023 жылдың наурыз айында 5-11 сынып оқушыларына «Филлипстің мектепте үрейлену деңгейін саралау әдістемесі», «"Алаңдаушылық шкаласы" әдісі (Кондаш)» оқушылардың аутодеструктивті мінез-құлықты анықтау мақсатында автоматтандырылған психологиялық-педагогикалық мониторингтің HR+ бағдарламасымен жүргізілді. Барлық қатысқан оқушылар саны-53.

-5-11 сынып оқушыларының арасында зорлық – зомбылықтың алдын алу барысында жасырын сауалнама жүргізілді. Зорлық – зомбылыққа тап болған оқушылар анықталған жоқ. Барлық сынып жетекшілерге психологиялық ұсыныстар мен кеңестер берілді.

-7 сыныптың оқушыларына А.Д.Андрееваның модификациясы бойынша «Оқуға деген эмоционалды қатынасы мен мотивациясын анықтау» психологиялық-педагогикалық мониторинг жүргізілді. Қатысқан оқушылар саны-10

-7 сыныбынан алынған диагностика қорытындысы бойынша (танымдық белсенділік) – 5оқушы -жоғары, орташа-5(мазасыздану), жоғары-0, төмен-0. (Ашу) жоғары – 0, орташа-0, төмен-0 оқушы анықталды;

Психолог жұмысының маңызды аспектісі 9,11 сынып оқушыларымен кәсіптік бағдар беру жұмысы болып табылады. Ол білім беру процесінің барлық қатысушыларының кәсіби өзін-өзі анықтау мәселелерінде әлеуметтік кепілдіктерді қамтамасыз етуге бағытталған.

Кәсіптік бағдар беру жұмысының мақсаты:

- оқу бейінін және болашақ кәсіби қызмет саласын таңдау процесінде білім алушыларға кәсіптік бағдар беру;
- оқушыларда еңбек нарығының талаптарын ескере отырып, өз мүмкіндіктеріне, қабілеттеріне сәйкес қызмет саласын таңдау еркіндігі жағдайында кәсіби өзін-өзі анықтауды дамыту.

Қаңтар айында 9 және 11 сынып оқушыларымен оқушылардың кәсіби қызметтің әртүрлі салаларына бейімділігін зерттеу мақсатында зерттеу жүргізілді. Диагностика үшін Е.А. Климовтың DDO (дифференциалды диагностикалық сауалнама) қолданылды. Қатысқан оқушылар саны- 20. Оқушылардың еңбекке деген бейімдері айқын емес орта деңгейде екені анықталды.

Желтоқсан айында 3 сынып оқушыларымен М.А.Панфилованың «Кактус» графикалық әдістемесі жүргізілді. Мақсаты: жеке өзінің ерекшеліктерін жағымды және жағымсыз мінез – құлық бітістерін тану. 3-сынып оқушыларынан «Кактус» әдістемесі бойынша алынған психодиагностикалық жұмыстың нәтижесі бойынша сынып оқушылары белсенділік танытты. Оқушылардың алдын ала таза ақ парақ таратылып берілді. Оқушылар өз ойларындағы кактусты салды. Сурет бойынша нашар психологиялық ахуалды тудыратын оқушы анықталған жоқ. Қатысқан оқушылар саны- 11

8-сыныптың оқушыларына А.Д.Андрееваның модификациясы бойынша «Оқуға деген эмоционалды қатынасы мен мотивациясын анықтау» автоматтандырылған психологиялық-педагогикалық мониторингтің жүргізілді. Қатысқан оқушылар саны-8

- 8 сыныбынан алынған А.Д.Андрееваның модификациясы бойынша жүргізілген жұмысының қорытындысы бойынша (танымдық белсенділік) –5оқушы жоғары, орташа-3 (мазасыздану) жоғары-0, орташа-0,төмен-0, (Ашу) жоғары – 0, орташа-0, төмен-0 оқушы анықталды.

«Мамандық таңдау жетістік мерейі» тренинг 11 сыныптын оқушыларына өткізілді. Бүгінгі таңда білім беру жүйесінде ҰБТ – ке деген жауапкершілік арта түсуде. Мұнда

бірыңғай мемлекеттік емтиханға дайындық кезеңге оқушылардың мінез – құлық стратегиясы мен практикасын өңдеу, өзін – өзін реттеу, өзін – өзін бақылау дағдысын оқыту, өзіне сенімділігін арттыру практикалық сабақтары берілген.

Осы әдістемелік құралды негізге ала отырып, бітіруші сыныптар арасында ҰБТ – ға байланысты іс – шара түзіп, біршама жұмыстар атқарылуда. Атап айтқанда, «Стреске қарсы тұру жолдары», «Эмоцияны» басқаруға мини – лекциялар және рольдік ойындар, «Мен өзімді... мақтаймын», «Шынымды айтсам...», «Өз жұлдызыңды тап» т.б.тақырыптарға тренингтер, жаттығулар, кіші топтағы пікір сайыстар өткізілді. Осындай жаттығуларды орындату барысында оқушы бойында жақсы дағды қалыптастыру мүмкіндігі бар.

Оқушылар арасында аутодеструктивтік мінез-құлықтың алдын алу мақсатында жыл бойы сыныптарда тренинг элементтері бар сабақтар, ойындар, жаттығулар, сондай-ақ аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алуға қатысты түрлі іс-шаралар өткізілді.

-Оқушылардың өмір туралы көзқарастарын анықтау және өмірді қалай сүйетіндерін байқау, өмірдегі орны қандай деңгейде бағаланып жатқанын қаншалықты білетіндерін анықтау мақсатымен «Мен өмірді сүйемін» атты 6 сынып оқушыларымен тренинг сабақ жүргізілді. «Өмір» жаттығуы.Шарты: тақтадағы «Өмір» деген сөзге ассоциация жасай отырып, әр әріпті жеке-жеке талдау. Мысалы: өмір-өзен, өмір-мейірім, өмір-ірге тас, өмір-рахат.

Өмір- өзен....Өмір-м..., Өмір-і...,Өмір-р...

Тренинг барысында оқушылармен кері байланыс жасап сауалдарына жауап ала білді.

Мектеп мұғалімдерімен бір-біріне арасындағы қарым- қатынас анықтау мақсатында «Сіз қандайсыз?» психогеометриялық сауалнама жүргізілді. Барлық қатысқан мұғалімдер саны- 21. Нәтижесінде жалпы, мектеп ұжымындағы қарым-қатынас біркелкі, мейірімді! Көптеген мұғалімдер қиын уақытта көмекке келуге дайын! Жалпы қарым-қатынастары жақсы деңгейде.

Оқушылардың болмысын, оның эмоционалдық жай-күйін, қоғамдағы орнын анықтауға көмектесу мақсатында, «Ағаш» әдістемесі жүргізілді 2-сыныптарға. Қатысқан оқушылар саны : 9 «Ағаш әдістемесі » тестіндегі белгілер бойынша талдау. Құлағалы тұрған ескі үй – кейде адам мұнымен өзіне деген қарым – қатынасты көрсетеді. Әдістемеде белгіленген оқушылардың қарым қатынасы жақсы.

«Біз өмірде достықты бағалаймыз» тренинг. 8-сынып оқушыларына жүргізілді. Мақсаты: Оқушылардың арасындағы жағымды қарым-қатынас орнату, бір-бірін сыйлау, адал дос болуға үйрету. Міндеті: Адам қарым –қатынасындағы достық ұғымы туралы түсінік беру; оқушылардың арасында достық сезімдерін дамытуға ықпал ету; оқушыларды сыйластыққа әдептілікке, шынайлыққа, адалдыққа, тәрбиелеу.

Тренинг оқушыларға қатты ұнады достықтың қадірін түсініп достарымен алдағы уақытта жақсы қарым-қатынаста болу керектігін оқушылар түсініп, қойылған сауалдарға шынайы түрде жауап беріп тренинг барысын қызықты өткіздік.

«Мен және менің ортам» тренинг

Тренинг мақсаты: өмірде адамнан асқан құндылық жоқ екендігін түсіндіре отырып, бақытты өмір сүру үшін өзін-өзі психологиялық тұрғыдан дайындауға, жеке қасиеттерін білуге тәрбиелей отырып, дұрыс қарым-қатынасқа түсу мәдениетін және жағымды «Мен» концепциясын қалыптастыру.

Көрнекілігі: «Топта жұмыс істеу ережесі» жазылған плакат,-А4 қағаз беттері, фломастерлер, қарындаштар, қобдиша, адамгершілік қасиеттері жазылған корточкалар, үлестірмелі смайликтер, доп, жіп.Сыныбы: 4-сыныптар

«Мен және менің ортам» атты тренинг өткізілді. Бірінші кезекте оқушыларды шаттық шеңбер арқылы жинап алып тренингтің мақсатымен таныстырылды. Тренинг барысында жалпы «Мен және менің ортам» деген сөзді қалай түсінесіңдер деген оқушыларға сауал қойылып өз ойларын ортаға салып ойларын еркін жеткізе алды. Көптеген жаттығулар ойындар жүргізілді. Айта кететін болсақ ортада сиқырлы қобдиша жаттығуы оқушылар ортаға шығып шаттық шеңбер құрып ортада сиқырлы қобдиша тұрады.Ішінде жүрекше жасырылған сол арқылы өзінің бейнесін өзінің тұла бойына күлкі қуаныш ұялата отырып бір сәтке өзін жақсы сезімде сезіне алады. «Жүйрік ой» жаттығуы оқушыларға мынадай сауалдарға ойша өзіңізге ғана іштей жауап беріңіз: -Маған қажет қасиет мыналар.....,- Менің жанымнан мына адамдардың табылғанын қалар едім, себебі....., оқушылар өз ойларын осы сұрақтарға жауап берді. Тренинг өту барысында оқушыларға жақсы әсер қалдыра білді, өз ойларын еркін жеткізе білді, қызықты психологиялық ойындар ойнап өздерін жақсы сезіне алды. Алдағы уақытта тренинг жалғасын табады.

Ұлттық бірыңғай тестілеуге оқушыларды дайындау мақсатында жүргізілетін психологиялық жұмыстар

Мақсаты: ҰБТ-ге әзірлік уақытында түлектердің өздерін ұстау ұйымдастыру әдіс-тәсілдері мен стратегияларын оңдеу; өзін-өзі реттеуді, өздік бақылауды, өздеріне сенімділікті арттырып, жүктемені көтере бөлуге машықтандыру.

Оқушыларды ҰБТ,ОЖСБ-ға психологиялық түрде даярлау мақсатында 4,9,11 сыныптын ата-аналарына кеңес беру. Жасөспірімдердің тестілеу дайындығы кезінде ата-аналардың мінез-құлықтарына қатысты ата-аналарға арналған негізгі психологиялық кеңестер ұсынылды.

Климов классификациясы бойынша 9-11 сынып оқушыларына жүргізілді. Оқушының бейімділігін және таңдауларын қорыта отырып, қандай еңбек түріне бейім екенін анықтау мақсаты. Қатысқан оқушылар саны:20. Оқушылардың еңбекке деген бейімдері айқын емес орта деңгейде екені анықталды.

«Мамандық таңдау жетістік мерейі» тренинг 11 сыныптын оқушыларына өткізілді. Бүгінгі таңда білім беру жүйесінде ҰБТ – ке деген жауапкершілік арта түсуде. Мұнда бірыңғай мемлекеттік емтиханға дайындық кезеңге оқушылардың мінез – құлық стратегиясы мен практикасын өңдеу, өзін – өзін реттеу, өзін – өзін бақылау дағдысын оқыту, өзіне сенімділігін арттыру практикалық сабақтары берілген. Осы әдістемелік құралды негізге ала отырып, бітіруші сыныптар арасында ҰБТ – ға байланысты іс – шара түзіп, біршама жұмыстар атқарылуда. Атап айтқанда, «Стреске қарсы тұру жолдары», «Эмоцияны» басқаруға мини – лекциялар және рольдік ойындар, «Мен өзімді... мақтаймын», «Шынымды айтсам...», «Өз жұлдызыңды тап» т.б. тақырыптарға тренингтер, жаттығулар, кіші топтағы пікір сайыстар өткізілді. Осындай жаттығуларды орындату барысында оқушы бойында жақсы дағды қалыптастыру мүмкіндігі бар.

«Ата-аналарға баланы емтиханға дайындауға арналған жадынама» таратылды. Ең бастысы баланың білім алуына қажетті жағдай жасау. Сынақ тапсырудағы жетістіктер көп жағдайда ата-аналардың қарым-қатынасы мен жауапкершілігіне байланысты байланысты болады. Баланың сынаққа жақсы дайындалуына көмектесу үшін бірнеше кеңестер берілді.

Жасөспірімдердің өзіне-өзі қол жұмсау оқиғаларының алдын – алу бағытында жүргізілетін психологиялық жұмыстар

Білім алушылар арасында кездесетін келеңсіздіктердің алдын алу. Сана – сезімдерінде жат түсініктердің орын алмауын үнемі қадағалау. Жеке тұлғаның өзін – өзі жақсы көру, сыйлай білу қасиеттерін арттыру барысында жұмыстар жүргізілді.

Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу барысында кеңес берілді. Өз баламызға қатігез болмауымыз керек екені және балаларымен тығыз қарым-қатынаста болуы міндетті екені түсіндірілді. Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивті мінез-құлығын және оларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу» ҰСЫНЫСТАРЫ айтылды.

«Филлипстің мектепте үрейлену деңгейін саралау әдістемесі», «"Аландаушылық шкаласы" әдісі (Кондаш)» сауалнамасы 5-11 сынып оқушыларына жүргізілді. Жасөспірімдердің аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу мақсатында алынып қорытындысы шығарылды. Анықталған оқушылар 3. Зорлық-зомбылықтың алдын алу барысында 5-11 сынып оқушыларынан жасырын сауалнама алынды. Қортындысы бойынша тұрмыстық зорлық-зомбылыққа ұшыраған оқушылар анықталған жоқ.

«Менің бойымдағы құнды қасиеттер» тақырыбында 10 сыныптар арасында тренинг өткізілді. Оқушылардың бойындағы құнды қасиеттерін теренінен білуге, өз-өздерін жоғары бағалауға, сенімділіктерін арттыру мақсатында. Оқушылар әртүрлі жаттығуларға белсенді қатысып отырды, достық қарым – қатынастарын нығайту барысында өтті. «Егер қиын болса қоңырау шал» ақпараттық түсіндіру акциясы өтті.

Кибербулинг және буллинг дегеніміз не? тақырыбында түсінік беру. Кибербулинг – адамды интернетте, мысалы әлеуметтік желілерде қорлау немесе қудалауды білдіреді. Егер сен кибербуллинге тап болсаң, не істеу керек жайында ақпарат берілді. Егер басқа біреу кибербуллинге ұшыраса не істеуге бұйылатыны жайлы түсіндіру жұмыстры жүргізілді. Біреуді онлайн қорлаған жағдайға куә болсаң, бұны тоқтатуға көмектесу керек екені түсіндірілді. Сонымен қатар буллинг шындап адамға зиянын тигізеді, оның үмітсіздік пен шарасыздық күйге түсуіне себеп болады. Кей кездері буллингтің кесірінен адамдар өзін-өзі

өлтіру жайында ойлап, өзіне қол жұмсауы мүмкін. Сондықтан буллинг қашанда жақсы емес, бірақ әр уақытта көмек сұрауға болады.

Педагогтарға «Аутодеструктивті мінез-құлықты» туралы түсінік беру. Жеткіншектік / жасөспірімдік кезең. Бұл кезеңді әр бала әртүрлі бастан кешіреді: Мысалы: кейбіреулер 12-15 жас аралығында бұл кезеңді тәмамдаса, енді біреулерде 11 жастан 20 жасқа дейін созылуы мүмкін.

- 11 жасқа дейінгі балалар өздеріне - өздері қол жұмсамайды.
- Аутоагрессиялық жағдайлар «өлім инстинкті» өзінің «Меніне» бағытталған, балалар 11 жастан 18 жасқа жеткенде өздеріне қол жұмсауы мүмкін. Сонымен қатар,

Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивті мінез-құлығын және оларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу» барысында ұсыныстар беріліп, түсіндіру жұмыстары жүргізілді.

Дарынды және қабілетті оқушылармен психологиялық бағытта жүргізілетін жұмыстар

Дарынды балалардың шығармашылық қабілеттерін арттыру барысында психологиялық тұрғыдан қолдау көрсетіп, кеңес беру барысында жүргізілген жұмыстарға тоқтала кетсем.

Мектебімізде оқу жылының басында директордың ғылыми әдістемелік орынбасармен біріге отырып, дарынды оқушылардың тізімін жинақталды. Дарынды оқушыларды анықтау мақсатында сыныптардан алынған «қызығушылық картасы» әдістемесінің қорытындысы бойынша білім алушылардың көбісі математика, биология, география, физика және журналист бағыттарын таңдады.

«Менің қолымнан келеді» психологиялық тренинг. Мақсаты: өмірге деген бейімділік, табандылық қарым-қатынас орнатуды қалыптастыру. Түрлі мәселелер туралы психологиялық білім беру, олардың алдын алу. Бір-бірімен қарым-қатынас машығын қалыптастыру. Өзіндік бағаны жоғарлату. Тренинг барысында «менің есімім», «ойлануға арналған балықтар», «ситуациялық сұрақтар», «шерлок холмс», «суреттерді аяқтайық», «мимикалық жағдай», «кім жоғын табу», «атомдар мен молекулалар», «мен саған тілеймін» жаттығулары өткізілді.

Дарынды балалар кім? Тақырыбында педагогтарға баяндама оқылды. Мақсаты: дарындылықтың әр түрлі формалары мен түрлері туралы түсініктің қалыптасуына қолдау жасау. Міндеттері: дарындылықтың әр түрлі сыртқы көрінуінің түрлерін ажырата білу іскерлігін қалыптастыру; дарындылықтың негізгі сипаттамасы ретінде. Потенциалдық дарындылық. Балалар мен жеткіншектерде дарындылық байқалуының ерекшеліктері төрт топқа бөлінетіні жайында айтылды. Жалпы дарындылық, арнайы дарындылық, дарындылық компоненттері, дарындылық сипаттамасы, шығармашылық, креативтілік, жеке бастың мүмкіндігі. Талабы таудай, қабілеті-қарым мол ізденімпаз жастар көбейіп адамзат игілігіне үлес қосып жатса, олар ұлтымыз үшін мақтаныш, еліміз үшін абырой. Жалпы дарынды баланы таңдап алу ұзақ уақыттың жемісі десек қателеспейміз. Мектепте оқу-тәрбие жұмысындағы әдіс-тәсілдің қай-қайсысы болсын, негізінде оқушылардың сана-сезімі, ақыл-ойын мақсат ететін болғандықтан олардың дара ерекшеліктерін біліп, санасып отыру қажет. Дарынды балаларға білім беруді әр ғалымның бүгінгі даму дәрежесіне сәйкес жүргізу бір жағынан қоғамға талантты мамандар даярлауда тиімді болса, екінші жағынан ерекше дарынды балалардың тек өзінің интеллектуалдық дамуын қанағаттандыруды қамтамасыз етеді. Баяндама барысында педагогтарға толық ақпарат берілді.

Ата-аналармен психологиялық ақпараттандыру, кеңес беру бағыттарында жүргізілетін жұмыстар

Оқу мен тәрбие процесінде бала, ата-ана, ұстаз болып бірлескен тәрбие жүйесінің тиімділігін арттыруға психологиялық ықпал етіп, мектеп пен отбасы ынтымақтастығын дамыту арқылы үйлесімді қарым – қатынас орнату. Ата-аналар жауапкершілігін арттыру барысында жүргізілген жұмыстарға тоқалатын болсам.

ПППК қорытындысы бар оқушылардың ата-аналарына арналған түсіндіру жұмыстары жүргізілді.

Оқушыларды ҰБТ,ОЖСБ-ға психологиялық түрде даярлау мақсатында 4,9,11 сыныптын ата-аналарына кеңес беру. Жасөспірімдердің тестілеу дайындығы кезінде ата-аналардың мінез-құлықтарына қатысты ата-аналарға арналған негізгі психологиялық кеңестер ұсынылды

«Ата-аналарға баланы емтиханға дайындауға арналған жадынама» таратылды. Ең бастысы баланың білім алуына қажетті жағдай жасау. Сынақ тапсырудағы жетістіктер көп жағдайда ата-аналардың қарым-қатынасы мен жауапкершілігіне байланысты байланысты болады.Баланың сынаққа жақсы дайындалуына көмектесу үшін бірнеше кеңестер берілді.

Кибербулинг және буллинг дегеніміз не? тақырыбында түсінік беру. Кибербуллинг – адамды интернетте, мысалы әлеуметтік желілерде қорлау немесе қудалауды білдіреді. Егер сен кибербулингке тап болсаң, не істеу керек жайында ақпарат берілді. Сонымен қатар буллинг шындап адамға зиянын тигізеді, оның үмітсіздік пен шарасыздық күйге түсуіне себеп болады. Кей кездері буллингтің кесірінен адамдар өзін-өзі өлтіру жайында ойлап, өзіне қол жұмсауы мүмкін. Сондықтан буллинг қашанда жақсы емес, бірақ әр уақытта көмек сұрауға болатыны жайында ата-аналарға түсіндіріліп кетті.

«Ашушаң,балақай» тақырыбында ата-аналарға психологиялық кеңес берілді. Баланың агрессия кезінде қалай басуға және баланы агрессияға түсірмеу үшін жасалатын әдіс-тәсілдермен таныстырылып кетті.

Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу барысында кеңес берілді. Өз баламызға қатігез болмауымыз керек екені және балаларымен тығыз қарым-қатынаста болуы міндетті екені түсіндірілді. Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивті мінез-құлығын және оларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу» ҰСЫНЫСТАРЫ айтылды.

Балада стресске төзімділікті қалай дамыту керек. Ата-аналарға психологиялық тұрғыда кеңестер жүргізілді. Балаларда төзімділікті қалай дамыту керек

Егер біз жас кезімізден қиындықтарды жеңе алатын қабілетімізді толық дайындайтын болсақ, онда біз жылдар өте келе төзімді адамдарға айналамыз. Балаларға төзімділікті келесі қадамдар арқылы жасай аламыз:

Берік байланыстар құрыңыз баламен: тұрақтылыққа баулу өте маңызды, бұл бізге жалғыз емес екенімізді және біздің жаман уақытта басқа адамдар көмектесе алатындығын көрсетеді. Ересектер ретінде біз кішкентайға қауіпсіздік пен қорғауды бауырмалдық пен сүйіспеншіліктің көрінісі арқылы қамтамасыз ете аламыз.

Оған өзгерістерді қабылдауға үйретіңіз: кішкентай кезімізде бәріміз шешімдерімізге байланысты емес екенін, біз басқара алмайтын және жаман емес нәрселер бар екенін білуіміз керек. Өзгерістер - бұл біздің өміріміздің бөлігі және біз оны мүмкіндігінше тезірек қабылдауымыз керек, осылайша біз келеңсіздіктерден аулақ боламыз.

Күмәнділікті шешіңіз сізде болуы мүмкін: мазасыздығы бар бала бізді қоршап алатын барлық нәрсе туралы сұрайды, егер күмән дұрыс шешілмесе, олар белгісіз нәрсеге алаңдаушылық пен мазасыздық тудыруы мүмкін.

Оны достық қарым-қатынасты дамытуға үйретіңіз: Отбасындағы беріктілік төзімділікті күшейтетіні сияқты, жақсы жеке қарым-қатынас орнатуды үйрену балаға әлеуметтік қолдаудың жақсы желісін құруға көмектеседі. Сонымен қатар, бала өз құрдастарының қабылдағанын және басқа бейтаныс орталарда қорғалғанын сезінеді.

Отбасындағы ата-ана қарым-қатынастың балаға тигізетін әсері.Баяндама оқылып түсінік жұмыстары жүргізілді.

ПБЗ (психо-белсенді заттарды) қолданудың алдын алу бойынша 5-11 сынып оқушыларының (ата-аналарына) жадынама таратылды.

«Баланы тәрбиелеу және әлеуметтік желіден қорғау» бойынша психологиялық кеңес. Бала тәрбиесі - ата-ана үшін күрделі де жауапты міндет. Жас шыбық иілгіш болса, жас адамда сондай жақсыға да, жаманға да бірдей бейім болатыны баршамызға мәлім. *Ата-ана білуі керек.* Мектеп ережесін,Мектеп ережесін,Бала тәрбиелеудегі , әдіс-тәсілдерді , Баланың , икемділігін,бейімділігін, Баланың икемділігін, бейімділігін, Ата-ана міндетін, Бала құқығын, Баланың ден саулығын, тазалығын, Баланың қарым-қатынас ортасын. Әлеуметтік желіне дұрыс пайдалана білуін қадағалап отыру.

Жасөспірімдерге қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу барысында бандама оқылды. Кәзіргі таңда тұрмыстағы т.б зорлық-зомбылықтың түрлері көбеюіне байланысты алдын алу барысында толық ақпарат беріліп кетті.

Педагогикалық ұжым және әкімшілік құрамымен жүргізілген психологиялық жұмыстар

Мұғалімдердің психикалық өзіндік реттелуін жетілдіріп, кәсіби «өсудің» алдын алу. Психологиялық ақпараттандыру. Өз ісіне деген сенімділік пен құлшыныс сезімдерін арттыру барысында төмендегідей жұмыстар жүргізілді.

Мектепбіміздегі жас мамандарға арналған психологиялық кеңестер, үнпарақ түрінде таратылып берілді.

Дарынды балалар кім? Тақырыбында педагогтарға баяндама оқылды. Мақсаты: дарындылықтың әр түрлі формалары мен түрлері туралы түсініктің қалыптасуына қолдау жасау. Міндеттері: дарындылықтың әр түрлі сыртқы көрінуінің бар екендігін дәлелдеу; дарындылықтың сыртқы көрінуінің түрлерін ажырата білу іскерлігін қалыптастыру; дарындылықтың негізгі сипатының мазмұнын ашу. Дарындылық түрлері. Шығармашылық – дарындылықтың көрінісі ретінде. Оқушының оқу іс - әрекетінің мотивациясы дарындылықтың негізгі сипаттамасы ретінде. Потенциалдық дарындылық. Балалар мен жеткіншектерде дарындылық байқалуының ерекшеліктері төрт топқа бөлінетіні жайында айтылды. Жалпы дарындылық, арнайы дарындылық, дарындылық компоненттері, дарындылық сипаттамасы, шығармашылық, креативтілік, жеке бастың мүмкіндігі.

Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу барысында кеңес берілді. Өз баламызға қатігез болмауымыз керек екені және балаларымен тығыз қарым-қатынаста болуы міндетті екені түсіндірілді. Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивті мінез-құлығын және оларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу» ҰСЫНЫСТАРЫ айтылды.

Сүйікті жемісіңіз сіз туралы сыр шертеді. Тақырыбында психологиялық тест жүргізілді. Мақсаты: ұжымның арасындағы психологиялық ахуал туғызу, мұғалімдердің мінез-құлықтарын анықтау, өздері жайлы қысқаша ақпаратпен бөлісу мақсатында жүргізілді. Барлық мұғалімдерге жеміс-жидектердің суреттері ұсынылды. Әр мұғалім өзіне ұнаған жемісін тандап, сол тандаған жеміс-жидектерге байланысты қорытындысы сол жерде айтылып кетті. Барлық мұғалімдердің көңілдерінен шықты. Тандаған жемістері өздеріне сай келді.

АҚТБ/ЖҚТБ ауруы және салауатты өмір салтын насихаттау бағытындағы атқарылған жұмыстар

Мектепте «Нашапост» жұмысының мақсаты – дұрыс білім алуға қолайлы жағдайлар туғызу, жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтың, нашақорлық заттармен ішімдікті қабылдаудың алдын алу, оқушылардың мінез – құлықтарын дұрыс жолға қою. Міндеттері: ауытқыған мінез – құлықты қалыпқа келтіруге бағытталған жекелеме тәрбие жұмыстарын жүргізу, тәуелділікті қалыптастыру; Балаларды психоактивті заттарды қолданудың алдын алу; Ата – аналарды нашақорлық жағдайларды, ауытқыған мінез – құлық салдарын анықтау және салауатты өмір салтын насихаттау.

Салауатты өмір салтын қалыптастыру негіздері. Оқушыларға мектеп медбикесінен кеңес берілді. Салауаттанудың негізгі мақсаты — әрбір жеке адамның және тұтастай қоғамның денсаулығын қамтамасыз ету. Салауатты өмір салтын қалыптастырудың негізгі мақсаты -балалар мен жастарда жас ерекшеліктеріне, құндылық бағдарларына және имандылық-еріктілігіне сәйкес салауатты өмір салтының ұғымдарын, дағдыларын және уәждерін қалыптастыру барысында кеңес берілді.

«Ел ертеңі – есірткісіз болашақ» тақырыбында тренинг өткізілді. Оқушылармен әңгімелесе отырып, өздерің жақсы жағынан жоғары ұстауға, жұрт алдында абыройлы болуға тәрбиелеу. Салауатты өмір салтын қалыптастырудағы ой өрісін дамыту, зиянды әрекеттерге еліктеудің, қызығудың өмірлеріне қауіп тудыратынын ескерту мақсатында.

Мектебімізде құқық бұзушылықтың алдын алу және «Зорлық – зомбылықтың алдын алу» барысында мектеп психологымен бірге қауіпсіздік ережелерді сақтай отырып, сыныптарды аралай отырып түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Яғни, 8 – 11 сыныптың оқушыларымен кездесу ұйымдастырып. Ұсақ бұзақылықтардың түрлерімен және бұзақылық жасаған жағдайда тартылатын заңды түрде жазаларымен толық таныстырып кетті. «Нашақорлыққа жол жоқ» тақырыбы бойынша сурет салынды.

Сонымен қатар зорлық – зомбылықтың алдын алу барысында апталық жүргізіліп жатқаны жөнінде хабар беріп, түсіндіру жұмыстары жүргізілді. Тұрмыстағы зорлық-зомбылықтың салдарынан әртүрлі жағдайлар туындаған жағдайда бізге немесе сынып жетекшіге, психологқа келіп айтуға болатыны жайында ескертілді. «Зиянды әдеттерден сақтан» тақырыбында тренинг жүргізілді.

Зиянды заттардың алдын алу барысында мектебімізде тәрбие сағаттары өткізілді. Жасөспірімдерге қатысты зорлық-зомбылықтың алдын алу барысында баяндама оқылды. Кәзіргі таңда тұрмыстағы т.б зорлық-зомбылықтың түрлері көбеюіне байланысты алдын алу барысында толық ақпарат беріліп кетті. Сондай жағдайға тап болғанда баланың мінез-құлқындағы өзгерістер болатыны жайлы және үнемі баланыңбен тығыз қарым-қатынаста болу ұсынылды.

Мектеп директоры:

Клышбаева А.К

Орын:Уайсова М.Т